

Preparation – Present- Processing

חג השבועות – זמן מתן תורתנו – תשפ"ו

2 Festivals of Faith - R' Wolfson (פנ)

Tzaddikim anxiously and eagerly anticipated the great chuppah of Shavuot, taking great care to prepare themselves properly. As the Rebbe R' Baruch I put it, "Rosh Hashanah a bilke mer, a bilke veiniger" (one more roll, one less roll)." The judgment then is primarily on gashmiyus. On Shavuot, however, we are judged, על פירות האילן, "regarding the fruits of the tree."⁴⁰

* The tree whose fruits are being judged is the tree of Torah. The primary judgment of Shavuot is on our spiritual life — what kind and how much Torah and mitzvos we will merit in the coming year.⁴¹

We say twice in Hallel אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּה ה' הַצְּלִיחָה נָּא "Please, Hashem, save us; please, Hashem, bring success us." אָנָּה, which is gematria 51, explains the Beis Avraham, refers to the 51 days between Rosh Chodesh Elul and Shemini Atzeres, when the year is formed. We repeat this phrase a second time to allude to another period of the year when we are judged — the 51 days from the first night Pesach until Shavuot. Then, the judgment is even more critical — it is about our connection to Torah.

הארץ דרך זמן מתן תורתנו 7 ו'סלמ

מפורסמת קושית "המגן אברהם" (א"ת, ס' ת"ט), איך אומרים אנו בחג השבועות "זמן מתן תורתנו"? הרי התורה ניתנה רק ביום החמישי אחד. וכוונתו, דהגמרא אומרת (שם טו:) שבני ישראל יצאו ממצרים ביום חמישי בשבוע, ויום ראשון לעומר היה ביום שישי, אם כן שבעה שבועות נגמרים ביום חמישי ולמחרת, ביום שישי, הוא יום החמישים, והרי לכולי עלמא מתן תורה היה בשבת אם כן נתינת התורה היתה ביום החמישים ואחד, בין לרבנן הסבורים שבששה-בחודש ניתנה תורה ובין לר' יוסי הסובר שבשבעה לחודש, אם כן למה קבע הבורא ית' את חג השבועות לדורות ביום החמישים מהספירה?

3 מתנת וקרבתנו לפני הר סיני חיים רפה 7 ו'סלמ

בענין חג השבועות מקשים העולם הערה נפלאה דמה יש לנו היום מעצם יום מתן תורה, הלא לא נשאר ממנו כלום לדורות אחרי שמה רבינו שבר את הלוחות, וכל התורה הנמצאת בידינו עתה היא הנתונה למשה רבינו ביום הכפורים על ידי לוחות שניות. ואם כן למה מדגישים לקרוא לחג השבועות בשם זמן מתן תורתנו. וכבר עמד על זה במכתב מאליהו (ח"ב דף 29 - 30 ע"ש היטב) ואנחנו נרחיב דבריו על ידי שנחקור מחדש מהו עצומו של יום חג השבועות.

5

בעל המשמעות, שמפאת היותו 'החודש השלישי' - זו היתה הסיבה שבגינה ניתנה בו תורה, אך היום המדוייק בתוך החודש עצמו אין לו כל משמעות מיוחדת, שבין אם בששה ניתנה תורה ובין אם בשבעה ניתנה תורה - אין הסיבה תלויה בעובדת היותו יום שישי לחודש או 'יום שביעי', אלא זמן המאורע מיוחס לחודש כולו שבמהלכו ניתנה תורה.

4

בן מלך • ספירת העומר וחג השבועות 7 מ'ן צבוג (פנ)

עוצה בייחודו וסגולתו של אותו היום, המתאים מצד מהותו לאותו הענין שנעשה בו. כגון כאשר הדגישה תורה את יום יציאת מצרים בחמשה עשר לחודש - "בעצם יום הזה הוציא ה' את בני ישראל מארץ מצרים" - הרי זה משום שיום החמשה עשר, של היותו היום האמצעי של חודש האביב, הוא הזמן המתאים ביותר לצאת ישראל מצרים, וכל כיוצא בזה, כאשר יבוא בהרחבה במקו"א.

זמן מתן תורתנו - החודש השלישי כולו

ומעתה תבוא על ישובה התמיהה האמורה, שמאחר שנקטינן להלכה כמאן דאמר בשבעה ניתנה תורה, ואם כן כיצד אנו אומרים בתפילת החג בששה לחודש "זמן מתן תורתנו" בעוד שיום מתן התורה לדידן אינו אלא למחרת. אולם לפי האמור אין כאן כל קושי, שזמן מתן תורה אינו מיוחס דווקא ליום המסויים שבו ניתנה תורה, שאין הוא יום נבחר אלא יום אקראי, והגדרת 'זמן המאורע' מיוחסת לכל החודש השלישי שבמהלכו ניתנה תורה, ולכן על אף שאנו מקיימים את חג השבועות - שהוא חג הקציר - בששה לחודש ולא בשבעה בו, מכל מקום שפיר נחשב אף הוא "זמן מתן תורתנו" ככל ימי החודש לדברי הכל. וכך הולם הדבר גם בדקדוק נוסח ההזכרה בתפילה, שלא תיקנו לומר "יום מתן תורתנו" אלא "זמן מתן תורתנו" דייקא, שאין הזמן מוגדר ליומו כאמור.

ועל היות החודש השלישי מיוחד ומובחר לזמן מתן תורה, מצאנו בדברי חז"ל (שבת פח.) דרש'הווא גלילאה עליה דרב חסדא: בריך רחמנא דיהב אוריין תליתאי, לעם תליתאי, על ידי תליתאי, ביום תליתאי (לפרישה), בירחא תליתאי.

ובזה שונה היה זמן מתן תורה, שלא נועד לו יום מסויים, אלא חודש מיוחד נבחר מתאים לו, והוא החודש השלישי - שעניינו תקופה שלישית של היותנו עם ה', שכן עבור פרק זמן חשוב זה, כבר נמצאו ישראל ראויים לקבלת התורה. וכיון שהזמן הנועד א הוגדר ליום מסויים אלא לכלל החודש, לפיכך - "ביום הזה באו מדבר סיני", ופירש ש"י "ביום הזה - בראש חודש", שכיון שהגיע 'החודש' שהוא הסיבה למאורע - לא יתה סיבה להתמהמה, אלא מיד עם תחילתו של החודש החלו ההכנות למתן תורה, להם עצמם נדרשו כמה ימים, כדאיתא ברש"י, שביום המחרת לבואם עלה משה אל אלקים ובשלישי ירד, ברביעי חזר ועלה להגיד את דברי העם, ואחריהם נדרשו שלשה ימי התקדשות והגבלה (ולמ"ד בשבעה ניתנה תורה, אף הוסיף משה יום אחד מדעתו, אשר דרשו חז"ל). עד שהושלמו והוכשרו התנאים למעמד נתינת התורה.

ומאחר שבאמת לא היה יום מסויים שנבחר מצד עצמו לשם מאורע זה, ואותו יום שבו ניתנה תורה בפועל לא היתה בו סיבה מיוחדת במהותו שגרמה לכך שהתורה ניתנה דווקא בו, על כן לא פירש הכתוב אלא "בחודש השלישי" כיון שהוא לבדו הזמן

PREPARING FOR THE WEDDING

The marriage of Hashem to Knesses Yisrael and of Klal Yisrael to the Torah is renewed each year. Just like for a wedding, we prepare intensely. There is no Yom Tov requiring as much preparation as Shavuot, for which Hashem commanded, "Be prepared."

For forty-nine days, we count sefirah, cleansing ourselves each day in the middah of the day. As we get closer and start being concerned that perhaps we did not do the work properly, we encourage ourselves with the Koznitzer Maggid's assurance that "until the end of the seventh week," we can count fifty days — i.e., in one good moment, we can accomplish everything that was to have been done throughout the count of all fifty days.

We do our best to come to Sinai with teshuvah — to do a personal inventory on the first of Sivan and find ways to improve, specifically in the area of ahavas Yisrael. On the 3rd of Sivan, we focus on being less immersed in materialism, as our ancestors were instructed, "Be prepared after a three-day period, do not draw near to a woman." During this period, they purified themselves, taking extra measures to ensure that the entire nation, including the women, would be on a very high level of kedushah.

10

הארץ דרך הכנה — כלי לעליה רוחנית

זוהמא. אותה זוהמא עברה לכל המין האנושי. כשעמדו ישראל על הר סיני, עוד קודם שקבלו את התורה, פסקה זוהמתן. [אלא שאח"כ, בחטא העגל, אבדו שוב מעלה זאת וחזרה זוהמתן]. א"כ זכו למדרגת אדם הראשון קודם החטא כלי לקבל תורה! קבלת התורה עשתה אותם למצויים ועושים, אבל גם כלי קבלת התורה זכו לטהרה מוחלטת. איך ובמה הגיעו למדרגה כה עצומה כלי תורה?

אם מתבוננים בפסוקים שנאמרו קודם מתן תורה, שחלקם כפי יתרו וחלקם כפי משפטים, רואים את ההכנה העצומה שהכינו עצמם כדי לקבל תורה. ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני (שמות יט. ג), דורשים חז"ל (ש"י ר"ט), שכשם שביאתם למדבר סיני היתה בתשובה, כך נסיעתם מרפידים היתה בתשובה. מרגע שיצאו מרפידים עד ביאתם לחר סיני היו במצב של תשובה. ויחן שם ישראל נגד החר' דורשים חז"ל "בלב אחד כאיש אחד", דהיינו, כלי גריגור של פירוד, כאילו שכל הכלל ישראל הוא גוף אחד וכל אחד. שלמות של אחדות.

11

דבר ה' נעשה ונשמע' (מי ז), אז יצתה בת קול, כפי שחז"ל מספרים (שם פ"א). ואמרה "מי גילה רז זה לבני ישראל השרת משתמשים בך". ואז פסקה זוהמתן. והגיעו לדרגת אדם הראשון קודם החטא.

מה היתה, א"כ, ההקדמה למתן תורה? כל עם ישראל חזר בתשובה, הגיע לאחדות עצומה, קבל על עצמו עול תורה, מבלי לדעת מראש מה יצוה עליו. מהו המשותף בכל הענינים האלה?

הכל מקופל וטמון במלה אחת — הכנה! הכנה היא ענין כ"כ אדיר, שבהכנה לבד טמונה כל האחריות, כפי שרואים, שעדיין לא קבלו תורה וכלי תורה לכאורה אין עדיין כלום, אעפ"כ זכו למדרגה עצומה שפסקה זוהמתן. עליה רוחנית זקוקה לכלי, וכלי הקבול לאותה עליה רוחנית היא — הכנה. ככל שהכנה גדולה יותר, יותר גדולים הממדים של כלי הקבול — ממילא, זוכה האדם למילוי רוחני גדול יותר. בהכנה לבד טמונה כל האחריות. כשאדם מכין עצמו הכנה גדולה, ההכנה עצמה מרוממת אותו ורוממת עצומה.

6 האית 7

ותירין המהרש"א (פסדה וס"ג.) "לפי שלא היו ישראל אז (כשיצאו ממצרים) ראוים לחכמת התורה, עד שיטהרו ויקדשו עצמם מכל טומאת מצרים שיצאו משם, כמו שכתוב (אס"פ פ"ג, ט) כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו (חכמתו מתקיימת), ועל כן היתה הטהרה במספר שבעה שבועות ויום חמישים, שהם מספרים קדושים, כענין שבת, שמיטים (7) ויובלות (50) (הוא מרמז למה שמובא בקדמונים, שבני ישראל הגיעו במצרים עד מ"ט שערי טומאה, ובכל יום, ממחרת יציאתם ממצרים יצאו משער טומאה אחד, עד יום החמישים), ולפי שביום החמישים נגמרה הטהרה, שזכינו אחר כך, ביום החמישים ואחד, לקבל התורה, קבע ה' ית' אותו יום חמישים לחג שבועות, כי יראת חטא קודם לחכמה במעלה וכזמן!"

דרש מרכזי

8

גם ההכנה צריכה התחדשות

וברש"י ביום הזה — בראש חודש. לא היה צריך לכתוב אלא ביום ההוא, מהו ביום הזה, שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנו.

והנה דרשות דומות דרשו חז"ל במקומות אחרים בתורה כמו שהביא רש"י (דברים כז) היום הזה נהיית לעם — בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בברית. וכמו כן ברש"י (דברים ו) אשר אנכי מצוך היום — לא יהיו בעיניך כדיוטגמא ישנה שאין אדם סופנה, אלא כחדשה שהכל רצין לקראתה.

והנה בשני המקומות הנ"ל הדרשה מובנת, כיון שכבר ניתנה תורה ועל כך צייתה אותנו התורה שתהיה בעינינו כחדשה, אבל בפרשתנו שעדיין לא ניתנה תורה, צריך ביאור, מה שייך לומר שיהיו כחדשים הלא עדיין לא ניתנה וכן הקשה האמרי אמת. והוא מבאר שכאן באה אלמדנו התורה כי גם ההכנה לתורה צריכה התחדשות, לא רק עצם עסק התורה, אלא ההכנה הנפשית, הרצון ההשתוקקות גם הם עלולים להתעמעם ולהפך למצות אנשים מלומדה, לכן הזהירה אותנו התורה שיהיו בעינינו כחדשים.

ואכן החוש מעיד כי כאשר האדם מתכוון לקראת מצוה, מתכוון לקראת לימוד התורה הדבר משפיע עליו לאין ערוך, מאשר הדבר נעשה בלי הכנה. שמעתי ממחונתי שהוא יכול לראות על בחור כשהוא עולה במדרגות לבית המדרש, האם הוא נכנס היום ללמוד או להתבטל, יש מהלך יש צורה בה האדם מכין את ליבו ללימוד ועל זה אמרו שיהיו כחדשים; שנתכוון כראוי ונחדש גם את ההכנה לתורה.

9

ולהבין למה נענש על זה ומה היה מועיל אם היה אומר להם קודם, כתב שם על פי המבואר בספרי יואים, דכל מצוה קודם עשייתה צריכה הכנה, להכין עצמו לעשותה בקדשה ובטהרה וכשמכין עצמו מגלה דעתו שחביבה מצוה בעיניו ומצפה ושמוח לעשותה ואחר כך בעשותה יעשנה בלב שלם, שהרי נשרש בלבו אהבת המצוה. לכן היה צריך משה רבינו להכניס לקראת יום השבת בו לא ירד המן ויקיימו מצות שביתה וכיון שלא הכינס נענש.

היום העיקרי למתן תורה הוא יום ההכנה

ובאמת שיסוד זה נלמד ממתן תורה גופא קיימא לן דבז' נתנה תורה ובכל זאת אנו עושים את שבועות בו' בסיון, מפני שבו' בסיון אמרו ישראל נעשה ונשמע וזה היה זמן ההכנה לקבלת התורה, וכל שיראתו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת (כ"כ המהרש"א בע"ז ג.) ביום הזה הכינו בני ישראל את האוצר של יראת שמים, על מנת לקבל את התורה והוא אצלינו היום העיקרי למתן תורה.

11-6-

עד כמה שההכנה היא גדולה, אעפ"כ, אין שום קשר ומהלך טבעי בינה לבין הנבואה ששורה עליו. הנבואה היא מעולם עליון, אעפ"כ, כשאדם מכין עצמו לנבואה, ה"בוע", כביכול מוכרח להשרות עליו נבואה.

להתקשר ולהתנדב בעת עסקו בתורה הקדושה, בדבורו ורצונו יתברך שמו וכו', וכן באמצע הלימוד, הרשות נתונה לאדם להפסיק זמן מועט, טרם יכבה מלבו יראתו יתברך שמו, שקבל עליו קודם התחלת הלמוד, להתבונן מחדש עוד מעט ביראת ה' וכו'.

והנה שבועות הינו יום הדין על דברי תורה, כמבואר בדברי רבותינו גדולי הדורות, ומפני כן צריכים אנו להתאמץ להכשיר עצמנו ולהגיע מוכנים, כי אם לא נכון עצמנו כראוי נפסיד בדין זה. וההכנה צריכה להיות קודם לשעת הדין, כי בשעה שהקב"ה משפיע טובה, משפיע אותה לפי ערך הכלי המוכן לקבלתה, וכפי המבואר בדברי הנביא (מלכים ב' ד א - ו): 'ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה אל אלישע לאמר עבדך אישי מת ואתה ידעת כי עבדך היה ירא את ה' והנשח בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים. ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי

15 208 AGGADAH R' Bernstein

8. Combustion

Since the goal of learning Torah is ultimately to affect the person learning it, one's approach to Torah will be decisive in determining just how much he is affected. One of the concluding verses describing the giving of the Torah states:

*And the vision of Hashem's glory was like a consuming fire at the top of the mountain.*²⁹

What are we to learn from this description? Hashem's glory is not a physical entity to be perceived visually; why then does the verse liken it to a consuming fire?

The *Haksav V'Hakabala*³⁰ explains: We may be inclined to understand that when the Israelites were assembled around Mount Sinai to receive the Torah, they all received Torah to the same uniform degree. However, upon further reflection, this is neither likely nor reasonable. The Jewish people had seven weeks to prepare themselves to receive the Torah, with the experience at Mount Sinai being the product of that preparation. In the same way that not every single person prepared to exactly the same degree, so too, not every person experienced the giving of the Torah in the same way. Those who prepared themselves more received more, and those who prepared less received less. It is fascinating to consider that there may have been two people literally standing side by side at Mount Sinai, seeing and hearing the same thing, but receiving Torah to a significantly different degree.

A helpful analogy to illustrate this varying effect is the relationship of different materials to fire. The same fire applied to different materials will not affect them in the same way. Certain materials are highly combustible and will burst into flames almost instantly, other may take a while longer, and yet others materials, such a stone, will not catch fire at all. This is the intent of the Torah in likening Hashem's glory to a consuming fire. It is not a description of the glory, but an assessment of the way it affected the Jewish people. Those who had prepared more were more combustible and "caught fire" to a greater degree, while others who prepared less were affected to a lesser degree.

16 Festivals of Life - R' Leff.

A WEDDING NEEDS ITS BRIDE

Rabbi Eliezer holds (*Pesachim* 68b) that one can either celebrate a *yom tov* on a physical level, fulfilling the verse that a *yom tov* is a day of "*lachem*," for you (*Bemidbar* 29:35). Or, it can be celebrated in a totally spiritual manner, fulfilling the verse "*laHashem* — a day for Hashem" (*Devarim* 16:8). Rabbi Yehoshua holds that one must divide the day between these two pursuits. However, everyone agrees that *Shavuot*, the day the Torah was given, must be celebrated both on a physical and spiritual level. This emphasizes that the Torah is a very concrete benefit on all levels — material and spiritual. This is one of the sources for the custom of bringing flowers and greenery

וכך בעבודת המידות. הרמ"ח לוצאטו ז"ל, כשהוא מבאר את הדרך כיצד זוכים למדת הטהרה, כותב (מס"י פ"י): "ומן המעשים המדריכים את האדם לבוא לידי מדה זו, הוא ההזמנה לדברי העבודה והמצוות, והיינו, שלא יכנס בקיום המצוה בפתע פתאום, שאין דעתו עדיין מיושבת עליו ויכולה להתבונן במה שהוא עושה, אלא יזמין עצמו לדרך, ויכין לבו במתון עד שיכנס בהתבוננות, ואז יתבונן מה הוא הולך לעשות ולפני מי הוא הולך לעשות."

מדיוק לשונו משמע, שהתבוננות היא מצב, שאליז יכול אדם להביא את הלב, למרות שעדיין אינו מתבונן במשהו מסוים. התבוננות היא מצב, שאדם מרגיש עצמו, באותם רגעים של התבוננות, משוחרר מטרדות, מלחצים, ממידות רעות — הוא מיושב בדעתו, השכל צד לחלוטין — אז מסוגל הוא להעביר תחת שבט הבקורת של שכלו פעולות ודבורים, העומדים להעשות על ידו. לכן אומר הרמ"ח לוצאטו ז"ל, שיכין לבו במתינות, עד שיכנס בהתבוננות, וכאשר יהיה במצב של התבוננות, אז יתבונן מה הוא הולך לעשות ולפני מי הוא הולך לעשות.

"שהרי בהכנסו בעיון הזה, קל הוא שישליך מעליו הפניות החיצוניות, ויקבע בלבו הכוונה האמיתית הרצויה. ותראה, שהחסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם תפלתם ואח"כ מתפללים, כדי שיכוונו לבם למקום. ובודאי שלא היו פונים שעה אחת לבטלה, אלא מתכוונים ומכינים לבם לתפילה שהיה להם להתפלל, ורוחים מעליהם המחשבות הזרות ומתמלאים היראה והאהבה הצריכה. ואומר (פניני י"ג, י"ג) אם אתה הכינות לך ופרשת אליו כפיך."

אם נעשה חשבון הנפש נווכח לדעת, שאחת הסיבות העיקריות שאיננו זוכים להתרומם מתפילה, להתעלות ממצוות, לעלות ממוסר — מפני שאנו ממש נופלים לתוכם! מדוע איננו מרגישים כלל קדושת שבת? מפני שאנו נופלים לתוך השבת! חז"ל מספרים (שם ק"ט). על ר' חנינא, שהיה מתעטף לפני כניסת השבת, ועומד ואומר: "בואו ונצא לקראת שבת המלכה", וכן פוסק הרמב"ם "להלכה, (פיק ל' מהל' שם ס"ט, שאדם צריך להתעטף בציצית, קודם כניסת השבת, ולשבת ככובד ראש, וליחל לקבל פני השבת, כאדם היוצא לקראת מלך.

אותה שבת, אותה תפילה, אותה מצוה, אותה מחצית השעה של לימוד המוסר, עם הכנה לפנייה ובלי הכנה — הם ממש שני עולמות! כל ברכה שאנו מוציאים מפינו במשך היום, עם הכנה, של שניות ספורות ממש, ובלי הכנה — הן שוב שני עולמות! כמה פעמים קורה לנו שאיננו יודעים כלל אם ברכנו! איך אפשר להתעלות מתפילה, כשנופלים לתוכה, ועוד מקצצים מלפניה ומאחריה? איך אפשר להתעלות מקדושת שבת, כשעושים מלאכה דאורייתא עד דקות ספורות לפני שקיעה?! איך אפשר להתרומם, מאותן מצוות ספורות, שאנו מקיימים מדי יום ביומו, כשנופלים לתוכן, מבלי להתבונן מה אנו עומדים לעשות?

אם מתבוננים מתברר, שכל מציאות העוה"ז היא — הכנה, הכנה לעוה"ב. "העוה"ז דומה לפרודור בפני העוה"ב. התקן עצמך בפרודור, כדי שתכנס לטרקלין" (שם ד, טו). כל התורה שאנו לומדים, כל המצוות שאנו מקיימים, כל התפילות שאנו מתפללים כל שנות חיינו — הכל הכנה! זו ההייה הממלאת אותנו בעוה"ז — הכנה! כפי שהרמ"ח לוצאטו ז"ל מתבטא בתחילת ה"מסילת ישרים" — "כי הוא הנברא, בהכנה המצטרפת לדבר הזה", אלא, שכדי לזכות שהעוה"ז יהיה באמת הכנה לעוה"ב, עלינו להכין כלי, והכלי הוא — ההכנה.

מהל' ע"י ר' פרי"א
ההכנה לחג השבועות להיות כלי מלא יראת ה'

ומטעם זה שעה שאנו עומדים בסמיכות לחג מתן תורתנו, אחר שהשתדלנו והתאמצנו להתגבר ולהתחזק בהתמדת הלימוד ביגיעה ובחשק, צריכים אנו לזכור כי התנאי הראשון והקודם לכל הוא היראה. ידיעה זו היא העומדת ביסוד קביעות לימוד המוסר, בכדי לתבל יראת שמים בלימודנו, שלא יהא ליבנו פנוי מן היראה שעה אחת.

כך גם העלה הגר"א קוטלר (שם) מסוגיא זו, כי מכאן למדנו לדורות חיוב המשמרת מפני כל דבר שיכול להביא לידי רפיון, ונקיטת תחבולות של התחזקות, ומכאן החיוב הגדול ללימוד המוסר, ואין לחוס בזה על הזמן, כי אדרבא בזה יוסיף על שקידתו בתורה וגם בהכשרתו אליה.

ויסוד הדברים למדנו מדברי הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל (נפש החיים ש"ד פ"ו): 'ולזאת, ראוי להאדם להכין עצמו כל עת, קודם שיתחיל ללמוד להתחשב מעט עם קונו יתברך שמו, בטוהרת הלב ביראת ה', ולחטור מעונותיו בהרהורי תשובה, כדי שיוכל

17

into the home and shul on Shavuos. Rav Yaakov Emden, zt"l, attributes this to the mitzvah of *simchas yom tov*, enjoying the *yom tov* enhanced by aromatic plants. But if this is the reason, why don't we practice this custom on all *yamim tovim*? Perhaps the obligation to enjoy Shavuos physically is more intense than all the other *yamim tovim*, so we add to it the pleasures of sight and smell to emphasize that Torah benefits all aspects of man's existence.

The other customs of Shavuos also reflect the idea that Torah is a benefit. We read *Megillas Rus*, which relates how Rus accepted the Torah voluntarily, recognizing the great opportunity it provided. We eat milk products because milk is the food that nurtures life at its inception; representing the fact that Torah is the foundation of life. We stay up all night on Shavuos eve, in anxious anticipation of the great occasion that will occur in the morning, to show how precious the Torah is to us. We recite *Akdamos* before reading the Torah, which describes in beautiful detail how precious the Torah is to us. It describes how we resist the temptations of the nations who want us to abandon the Torah, who entice us with promises of the physical and material benefits of assimilation. We respond to them that all temptations are naught compared to the beauty and benefit of the Torah.

18

This lesson that the Torah was given to us for our benefit was already evident on the sixth day of Sivan. *Tosafos* explains (*Avodah Zarah* 3a) that according to all opinions the Torah was ordained to be given on the sixth day of Sivan. However, according to Rabbi Yosei, Moshe pushed it off one day. Some explain that Moshe used his power to expound the Torah to delay the giving by one day, because Bnei Yisrael were not fully prepared on the sixth day.

Imagine: the wedding is set for a certain date. The hall, caterer, band, photographer, flowers, all have been reserved for that date. The day before the wedding a cousin calls and says he will not be able to arrive on time — can the wedding be delayed a day or two? Obviously this would be impossible. However, if the bride were to call and say that it is impossible for her to arrive on the set date, and she asks for the wedding to be delayed a day or two, she will certainly be accommodated — the wedding will not proceed without her.

If the Torah were a liability, it should have been given on the set date whether we were ready or not. But since the Torah is a present specifically for our benefit, the entire timetable of creation was changed to accommodate us because we were not ready. By postponing the giving of the Torah on the sixth of Sivan, G-d revealed that the main intent of giving the Torah was for our benefit.

Hence, it is "*zeman mattan Toraseinu*" — not the day we received the Torah, but rather the day it was evident that the Torah is a *matanah*, a gift. This lesson was not abrogated when the *luchos* were broken; it was actually strengthened and intensified. The *luchos* were broken because the Jewish people served the golden calf — this only makes sense if the Torah was a present that Moshe Rabbeinu denied the Jewish people when they sinned. But if the Torah was a liability, it would be totally illogical to remove a liability to punish a sin.

Thus we celebrate the sixth of Sivan as "*zeman mattan Toraseinu*" — the time when the nature of the Torah as a benefit was demonstrated to us in a most poignant manner.

332 / AROUND THE YEAR WITH REB MEILECH

In the *tefillos* of Yom Tov, we say, *Atah vechartanu mikol ha'amim*, that Hashem chose us from all the nations; *aha'vta osanu v'ratzisa banu* — He loved us and desired us. Then we say, *veromamtanu mikol haleshonos* — He elevated us above all the nations.

This is how most people understand the words "*veromamtanu mikol haleshonos*," but the Rebbe Rav Simchah Bunim of Peshischa has a different understanding. The Ribbono Shel Olam elevated

הג השבועות מצטיין בביטויי השמחה הבולטים המתלים אליו. חכמינו ז"ל (פסחים סח, ב) אמרו כי אפילו לדעת הסבורים שאין חובה לערוך סעודות בשאר הימים הטובים, חג השבועות יוצא מכלל זה, באשר "הכל מודים בעצרת דבעינן גמי לכם", והיינו שקיים חיוב לקבוע בו סעודה, לאכול ולשמוח.

המניעים לשמחה זו מובנים למדי. שמחתנו היא על שזכינו לקבל ביום זה את החמדה הגנוזה שהיתה שמורה באוצרות מלך המלכים דורות רבים לפני בריאת העולם, והנה מתנה יקרה זו נפלה בחלקנו. חז"ל (שבת פח, ב) סיפרו על התנצחות רבתי שהיתה בין משה רבינו ע"ה לבין המלאכים, למי מהם ראוייה התורה ביותר. והנה מן השעה שבה זכו בני האדם בוויכוח נוקב זה, פשיטא שאין שמחה כשמחתם.

זאת ועוד, מכירים אנו היטב בעובדה כי התורה הקדושה "תורת חיים" היא, כלומר היא המורה לנו את הצורה הטובה ביותר כיצד לחיות. איננו נמנים על האנשים הסבורים שהחיים מסתכמים בכמה עשרות שנים של אפרוריות משעממת וחסרת פשר. מאמינים אנו באמונה שלימה שהחיים הינם מתנה יקרה ואדירה שהקב"ה העניק לנו, וזאת על מנת למלא אותם בתוכן ערכי, המסוגל להפוך את חיי השעה שבועולם הזה לחיי נצח בלתי פוסקים בעולם הבא. המירשם לחיים ערכיים אלו מצוי בתורה, ומה מאושרים אנו על שזכינו לקבל מירשם זה.

הגע בעצמך, כמה מליארדי ברואים מצויים בעולמו של הקב"ה, שלא טעמו טעמה של תורת חיים ואמונת אמת. משאנו מהרהרים בהם, לרגע מתמלאים אנו חלילה, מה איומה המחשבה שגם אנו ח"ו היינו עלולים להיות כמותם. וכעבור רגע קט השמחה מציפה אותנו ומשבחים אנו את בוראנו "שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות הארמה".

אפשר שגם ענין זה נכלל במה שסיפרו חז"ל (פסחים סח, ב) על האמורא הקדוש רב יוסף שהורה לבני ביתו לערוך לכבוד חג השבועות סעודה מכובדת

20-6

us to such a level, he explains, that there is no expression, phrase, or word in any of the seventy languages that can articulate just how lofty we are!

Our *romemus*, which is higher than "*kol haleshonos*," all that language can articulate, was invested in us on this day, Shavuos. What we are celebrating is not just what we received, but who we have become as a result.

20-c

"A person is obligated to rejoice on this day in an extraordinary way, because it is the day upon which we merited the crown of Torah," writes the Shelah Hakadosh. "For how can a person not exult in the fact that Hakadosh Baruch Hu, Master of the Universe, chose him, mere flesh and blood, to be so close to Him?"

21

Arise! Aspire

holy nation to Hashem; Hashem chose you to be His special people among all the nations."⁴⁸ *Atah! Becha!* Hashem uses the singular form to describe whom He has chosen! Similarly, the *brachah* highlights the singular, "who has not made me a non-Jew." Hashem has forged a personal connection with each of us by investing us with a holy *neshamah*, a *chelek Elo-kah me'maal*. When we say this *brachah* each day, we remind ourselves of our distinctiveness, and motivate ourselves to carry our mission with pride.

22

Am Yisrael was enjoined at Har Sinai to become a "kingdom of priests and a holy nation."⁴⁹ We echo this declaration daily when we say the *brachah* of *shelo asani goy*. We reaffirm our identity as agents of the King of the Universe, living with higher meaning and purpose.⁵⁰ Our frame of mind is now oriented to make the most of our day, regarding each encounter as an opportunity to expand Hashem's presence in this world.⁵¹

Do we feel genuine joy and pride in being part of the Chosen Nation? Is our performance of mitzvot infused with a sense of love and personal connection to Hashem? This *brachab* requires us to reframe our perception of what it means not only to be a Jew but how to live as a Jew. Instead of emphasizing the dos and don'ts — the restrictions — we can focus on the *relationship* that Yiddishkeit affords us. Imagine if, instead of saying, "I have to bentch now," "I have to daven now," as if mentioning a burdensome chore, we were to exclaim, "What an opportunity I have now to daven minchah and connect with my Creator!" Shifting our attitude and approaching our mitzvah observance with a sense

of deep appreciation and love, will impact every part of our day and everyone around us.⁵²

Every mitzvah we do not only connects us to Hashem in this world, but also facilitates an eternal connection in the next world. Each mitzvah we encounter is meant to reinforce our God-consciousness and cultivate this eternal connection.⁵³ As a new day begins and we recite this *brachab*, we heighten our awareness of our chosen status. How blessed and fortunate we are to have so many possibilities to bond with the Divine, to express our Godliness to the world. Our higher soul manifests itself with an exalted spiritual sensitivity, a more refined nature, capable of making even the most mundane activity sublime.

26

גם עיקר מצות למד התורה הוא להיות שש ומתענג בה, וכששומעים דבר חדש מן התורה — "שמחין בו ומקבלין אתו בצמאון כמי שלא שתה מים מימיו" (בראשית רבה צוה). כמו כן הקשר האחדות הגמורה שבין אורייתא ישראל לא נחדשו כלל במעמד הר סיני שהיה בו בסיני, אז רק נתגלה הדבר ונתפרסם אבל אהדות מוחלטת זו כבר הייתה קודם ואף קדמה לבריאת העולם. וכבר קיים אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה. ואף שורה ה' משעיר והופיע מהר פארן לבקש מאומות העולם שיקבלו ממנו תורתו, לא נתכוון אלא להוסיף להם על זה מצות את כל התרי"ג מצוות אבל לא ליתן את כבודו כלי חמדו לעם אחר, כי רק אורייתא ישראל חד ולא שום אומה ולשון, וכמאמרם של רז"ל "אלמלא ישראל אין תורה".

27

ולפיכך לא רצה הקב"ה לציין ולכתוב מפורש בתורה הקדושה את היום אשר בו נתן לנו את התורה, וכן גם אנוחנו אין אנו חוגגים ושמחים לזכרו של יום זה כמו בפסח וסוכות שהם היו לזכר יציאת מצרים וישיבה בסוכות שקרו פעם וכבר עברו, אלא בכל יום יום הננו מודים ומשבחים את שם קדשו אשר בחר בנו ונתן לנו את התורה שנותנת חיים ושמחה ללומדיה בכל עת-דבכל שעה כאילו ניתנה עכשיו מסיני.

מעמד הר סיני איננו מעמד חר-פעמי, אלא הולך ונמשך. תמיד יומם ולילה בלי שום הפסק, וכמאמר רז"ל בזה"ק "מאן דאשתדל באורייתא כאילו קאים כל יומא על טורא דסיני וקביל אורייתא", וכן גם אמרו רז"ל במסכת קדושין — כל המלמד את בנו ובן בנו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו קבלה מהר סיני, שנאמר — "יהודענחם לבניך ולבני בניך" — וסמך ליה "יום אשר עמדת לפי ה' אלקיך בחורב", ונכון מאד לזכור תמיד את אשר אמרו רז"ל בקהלת רבה — "הואיל והבל הם ימיו של אדם וכצל עובר מה הנאה יש לו בחיים? אלא יתעסק ברברי תורה שכולן חיים", וגם אמרו רז"ל "שלא נברא האדם אלא לעמל אם זוכה הוא עמל בתורה ואם לא זוכה הוא עמל בדברים בטלים". אשרי מי שעמלו בתורה.

הדברים נאמרו ע"י מרן הגר"ש אורבאך זצוק"ל, התפרסמו בעבר ע"י ישיבת "קול תורה" ובחוברת מבקשי תורה.

23a 198 AGGADAH

2. Torah as Song
As we have mentioned, the source for the mitzvah of writing a *Sefer*

נפתח, בע"ה, בביאור הברכות שנתקנו על המעלות הרוחניות של האדם — שלא עשני גוי, עבד, אשה.

שְׁלֵא עֲשֵׂנִי גֹי

הברכה הראשונה שתקנו חז"ל לברך היא "שלא עשני גוי", וענינה הודאה ושבח על מעלת היותנו יהודים, כמו שכתב הטור (או"ח סי' מ"ו): "צריכים אנו ליתן שבח והודאה למקום שבו בחר בנו מכל האומות וקרבו לעבודתו".

ברכה זו צריכה להאמר בהתרגשות מיוחדת, שהרי עובדת היותנו שייכים לעם יהודי משנה את עצם הגדרתנו. שהרי היהדות איננה בגדר תוספת מעלה על מי שאינו יהודי, אלא היא גורמת לשינוי מוחלט בעצם מהותנו.

הרמח"ל (דעת תבונות סי' קנ"ח) מפרט את הבחינות השונות של רוממות שזכינו לתן במעמד הר סיני, וז"ל: "ובבואם [כלל ישראל] אל הר סיני, נתן להם האדון ב"ה כל היקר המגיע להם להשתלם במציאותם, להיות להם כוח לחיות משרתים אותו. ואז קירבם אליו באהבה, שהוא ענין (הגדה של פסח), 'קרבו לפני הר סיני', וכך מה שאנו אומרים בכל יום, 'וקרבנו לשמך הגדול גוי', והדביקם אליו באהבתו. ואז נתן להם תחילה הכוח לשמור כל מצוותיו, ושמעשיהם בעבודתו יעשו הפרי הטוב המצטרף לתיקון הבריאה, והוא מה שכתוב (שמות י"ט ו'), 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש'. ומשם והלאה נשאר ישראל מובדלים מן העמים, ומעוטרים בכוח גליון לשמור כל המצוות, לתקן בהם כל הבריאה כולה".

מבואר הדבר, כי מעלת היהדות מתבטאת בכמה ענינים: א. ליהודי ניתנו מעלות פשוטות ורוחניות עליונות, שאין קיימות כלל אצל גויי הארצות — מידות תרומיות, ידניות הנפש, כוח השכלה מיוחד ועוד, וכלשון הרמח"ל (שם): "נתן להם האדון ב"ה כל היקר המגיע להם להשתלם במציאותם"; ב. מעשיו של היהודי משפיעים על העולם, ויש להם היכולת לתקן את הבריאה "ושמעשיהם בעבודתו יעשו הפרי הטוב המצטרף לתיקון הבריאה" (דעת תבונה שם); ג. כל יהודי הוא בן למקום, עיקר זוגותו יתברך בבריאת העולם, והוא גם חייל בלגיונו של מלך מלכי המלכים, מעם סגולה — "קירבם אליו באהבה... והדביק אליו באהבתו" (דעת תבונה שם).

על כל זאת ועל עוד יתירה מכך, אנו מודים ומשבחים בלשון שלילה — "שלא עשני גוי", כלומר שחנן אותנו במהות שונה לגמרי מזו של גויי הארצות — שלא זכו לכלל המעלות הללו. וכך כתוב בספר יסוד ושורש העבודה "יתן אל לבו שמחה עצומה-על-יבא אותו הבורא בתוך עדת בני ישראל עם קדוש... ולא ברא אותו בן העכו"ם — היה משתחוה לחמה וללבנה, ולא היה יודע כלל מהבורא יתברך שמו, גם לא היה יודע כלל מהתורה הקדושה. ותגדל שמחתו עד שכמעט תתבטל מציאותו הגשמית ורוב התשוקה באלקותו יתברך שמו".

על דרך זה אנו מודים ומשבחים לה' יתברך במועדי קודש (בתפילת שמו"ע):
אֵתָהּ בְּתַרְתְּנֵנוּ מִפֶּלַע הָעַמִּים...: א. "וְרוֹמַמְתֵּנוּ מִפֶּלַע הַלְשׁוֹנוֹת" — שנתת לנו מעלה

אלה הם מועדי / שבועות

י ארסאקא

סימן כח

25

זמן מתן תורתנו

השבועות זמן מתן תורתנו. הוא היום הגדול אשר בחר בנו ה' ורוממו מכל עם, וירד על הר סיני ונתן לנו את התורה, כלי חמדתו, במעמד גדול ונורא.

רבים תמהים וגם משתוממים, מדוע לא צייתה התורה לחוג ולשמוח ביום קבלת התורה כמו שנצטוונו מאת ה' לחוג ולשמוח בחג המצות ובחג הסוכות וזכר ליציאת מצרים ולעניי הכבוד שהיו במדבר, ולא יד בזה, אלא גם העלימה התורה מאחזת ולא כתבה בפירוש היום המדויק אשר בו ניתנה התורה לישראל, גם חג השבועות לא תמיד הוא חל בשישי בסיון שהוא יום מתן תורתנו. וכשיזכנו ה' במהרה לקדש החדשים ע"י ב"ד מומחים יש אשר חג השבועות יחול בחמשה ולפעמים גם בשבעה בסיון.

אך טעמו של דבר הוא, כי לאחר שה' הוציאנו מעבדות מצרים לחירות עולם, גם בהיותנו נכנעים ומשועבדים לזרים היינו והננו תמיד בני חורין גמורים. "היציאה" ממצרים הייתה מאורע חד פעמי והיא נחלת העבר שהיה פעם ואיננו עוד. ואף שהננו מזכירים יציאת מצרים בכל יום ובכל לילה, עם כל זאת רק לבילי הסדר חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים ולא בכל ימות השנה. לפיכך אנו חוגגים שבעה ימים את חג הפסח למען נזכור תמיד יום צאתנו ממצרים, וכן בחג הסוכות למען נזכור את אשר זכה הדוד ההוא אשר יצא ממצרים, — "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל וגו'".

לא כן השמחה הגדולה בקבלת התורה. לא היה זה מאורע של אותו היום בלבד, ואף שחייבים אנו לזכור תמיד את מעמד הר סיני שהיה כמורא ובפחד גדול עד שמרוב פחדם של ישראל מהאש הגדולה נבהלו ולא קבלו את התורה עד שהקב"ה באהבתו הגדולה כפה עליהם הר בניגית, אולם לאחר שהתורה כבר ניתנה ושועמיה חיים זכו אין לך שמחה גדולה משמחת התורה והביבה היא על לומדיה — "ושמחין בה בכל יום יום כנתינתה בסני" (ברכות טז, ב).

Torah is the verse: "And now write for yourselves this song." Of all the ways to refer to a *Sefer Torah*, why is it called "a song"?

R' Yosef Shlomo Kahaneman, the *Ponevezher Rav*,⁶ explains that by calling the Torah a song, the verse is indicating the nature of the connection we are meant to have with Torah study. Music may require intellectual and professional skill to produce, but the part of a person it is meant to reach is not the intellect, it is the heart. A musical connection is not expressed by knowing all the notes, but by being emotionally impacted by the song. This is our connection with Torah study. It may take the form of scholarly discussions, but the entire person needs to be connected with the message of Torah. Whenever we sit down to study Torah we are engaged in discovering an aspect of Hashem's will regarding how we are to lead our lives. Our relationship with the Torah as a revelation of His will is ultimately an expression of our relationship with Him, and every time we learn Torah we renew and strengthen the connection.

Understanding Torah study as not just a matter of learning information but as part of a relationship with Hashem means that learning Torah every day is part of maintaining that relationship. As we go through life, different periods find us in different moods; some happy, some sad, some settled and some turbulent. We don't always have the peace of mind to engage in all of our pursuits, but the relationships which are important to us are maintained though all of our ups and downs.

29
5. Heart to Heart

Once we understand that learning Torah is essentially a means of forming a connection with Hashem, we will appreciate that the nature and scope of that connection cannot be merely intellectual. The entire person needs to be connected, and hence the Torah message needs to reach the totality of that person. This will help us understand a rather unusual statement found in the Gemara¹³ which states that serving Torah (i.e., serving a Torah scholar) is greater even than learning Torah. The Gemara adduces proof for this idea from the verse¹⁴ which describes the prophet Elisha as "the one who poured water over the hands of Elishahu." The Gemara notes that in spite of all that Elisha learned from his teacher Elyahu, the one aspect which was highlighted as he was introduced is the fact that he washed his teacher's hands.¹⁵

Why is serving Torah greater than learning Torah? Presumably the value of serving Torah is based on the elevated status that learning Torah bestows upon a person. If so, then for the student to learn and hence himself attain some of this elevation must surely be greater than serving someone else who has attained it!

The Vilna Gaon¹⁶ explains that when the Gemara says that serving Torah is greater than learning Torah, it means to say that it is a greater way of learning than formal learning. When one serves a Torah scholar, one is able to constantly observe his conduct firsthand, and learn from his example. Actions always speak louder than words, and Torah actions are no exception. Seeing the way the Torah personality lives Torah will convey lessons in mitzvah observance in a much more meaningful way than hearing him talk about them.

30
ly, of enjoying learning. Thus, we find the Talmud²⁰ states: "A person should always learn an area of Torah that his heart desires," and *Pirkei Avos*²¹ similarly lists joy as one of the means through which Torah is acquired. On the face of it, if Torah is merely knowledge one needs to acquire, what difference does it make whether or not one enjoys acquiring it? Why is it a value?

However, once the goal is defined as absorbing and connecting with the words of Torah, we see how enjoyment plays a major role, for the things one enjoys doing become fused with his being. The Avnei

Nezer of Socatchov²² notes that there were some people in his time who mistakenly felt that the enjoyment felt during one's learning may detract from the purity of intent required for the mitzvah of learning Torah. He writes that "in fact, the exact opposite is true, for this is the primary way to learn Torah, to rejoice in and enjoy one's learning for this allows the words of Torah to become absorbed in one's bloodstream, and, having enjoyed the words of Torah he becomes attached to Torah."

Thus we find that the blessing recited over learning Torah even includes a prayer, "והערב נא — Hashem, please make the words of Torah sweet in our mouths." In principle, all mitzvos should be performed with joy but nowhere else do we find such a prayer. This unique inclusion in the blessing over learning Torah is testimony to the central role of enjoyment in Torah study.²³ Alongside the effort that one needs to invest in order to make significant gains in Torah learning, the enjoyment of one's learning is a most powerful catalyst for absorbing that learning.

Additionally, there is no greater demonstration of love for Hashem than the delight at poring over His words, discussing and debating back and forth what they mean, what they don't mean, what they might mean and what they couldn't possibly mean. The joy with which we play the music He has given to us in His Torah is our song to Him.

32 28 / Inspiration and Insight R' Segal (RF)

When one studies a *pasuk* of Chumash or a teaching of Chazal, he must stop and ask himself, "What have I just learned? What lesson can I glean from this?" One must also learn to reflect upon the happenings around him in order to apply what lessons they have to offer to his daily life. Finally, one must learn to reflect upon his own desires and aspirations, to ponder them well and ascertain which stem from his *yetzer tov*, positive inclination, and which are rooted in the opposite.

Such is the way to true greatness.

שלד חזון שבועות למועד
באמונה, ע"ש מה שתיאר. אולם לדברי הכל יקר השאלה עסקת בתורה אינה מה עשית עם התורה, אלא מה עשתה התורה ממך, האם אורחות חייך נשתנו ונעשית "תורה-דיג" או לא, א"כ אין כאן שתי שאלות, אלא הביטוי המעשי לעסקת בתורה הוא "נשאת ונתת באמונה", וזה כל תכלית התורה שהאדם יהפך לחפצא של תורה, וזוהי תכונתו של הדבש רק כאשר האדם "שובר" עצמו ונכנע לרצון התורה, ומבטל את רצונו לרצון ה' אזי הוא נהפך לחפצא של דבש - חפצא של תורה, שהרי התורה היא כגשם המצמיח, אם יש סם המות תצמיח התורה סם המות, וזהו הביאור שהתורה נמשלה לדבש, דבשינו מכניע את עצמו לא רק שהתורה לא תהפכו לדבש אלא התורה תעמידו ותצמיח סם המות כתכונת הדבש המעמיד דברים שלמים כדביאר הרשב"א.

גם ענין החלב יש לומר נסוב על ענין זה של הקנאת הגוף, הדנה שנינו בגמ' בכורות (פ"ג) דהטעם שחלב גמל טמא משום שהיוצא מן הטמא טמא, משא"כ דבש דבורים, משום שאת הדבש אין הדבורה יוצרת אלא מלקטת לגופה ומפרישה, משא"כ בחלב הדם נהפך לחלב, והנמשל הוא שלקנות תורה על האדם להקנות את גופו להפך את רצונו וליהנותם לתורה. וא"כ "דבש חלב" תחת לשונך לא נסוב על עריבות התורה, אלא על התכלית הנרצית בנתינת התורה לישראל.

ואכילת מאכלים אלו בשבועות היא כדי להורות לאדם את המוטל עליו בקבלת התורה, וכמו שכתב השלי"ה בענין אכילת סימנים ב"ה, שכל ענינים אינו בעצם אכילתם אלא גם בזמן האכילה לא יסיה דעתו מחובת היום דר"ה. כך הוא גם בשבועות. (ע"ע מ"ש"כ בזה בכתר מלוכה מאמר ח').

In other Chassidic courts, Ahavah Rabbah was reported to have lasted for three hours, four, or even seven hours. The chassidim understood what Shavuot is all about:

אבינו אב הרחמן, הקדוש רחם עלינו! ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה

Compassionate father, have rachmanus on us! Instill understanding in our hearts to understand, comprehend, listen, learn, teach, safeguard, perform, and fulfill all of the words of Your Torah's teaching with love!

Even we, who cannot do a seven-hour Ahavah Rabbah, can aim for seven or seventeen minutes (or even two minutes, if that's all that's possible) — to say each word slowly with as much passion as we can, begging and beseeching — Hashem, I don't want to live like an animal in this world! Have rachmanus on me! Light up my eyes in Your Torah, I want to be attached to Yiddishkeit!

זו ההתחלה שכיוונו עליה חז"ל "כל התחלות קשות", אך אם יצליח, אחרי התכוננות רבה, אחרי משא ומתן נוקב עם עצמו, אחרי הכרה ברורה, שאי אפשר בשום אופן להתחמק ממלחמה זו — לשכנע את עצמו, לקבל קבלה של קיימא ללחום נגד התאוה או הכעס — הרי הצליח לכבוש את החלק הקשה. מכאן ואילך ודאי יצטרך לעמוד במלחמה, לפעמים קשה, אך ה"דלק" הרוחני שאתו מלא את לבו בשעת הקבלה הוא כה גדול ובעל עצמה, שמכאן ואילך יערב לו הניצוח וילך ויגבר.

37a

מניין חג מתן תורה, חג קבלת התורה, ואנו עומדים נבוכים: האם אנו מסוגלים לקבל על עצמנו, בקבלה אמיתית, את התורה? האם אנו מוכנים להשלים עם זה ולוותר לעולם על הסתכלות אסורה? על לשון הרע? על ביטול תורה? אם נהיה כנים עם עצמנו נגיע למסקנא שאיננו מוכנים לכך. האם מותר לנו לא להיות מוכנים לכך? ומה לעשות? באים חז"ל ונותנים לנו עצה. הנביא ישעיה אומר (פס"ג) "סולו סולו המסילה, סקלו מאבן", ואמרו על כך חז"ל (נלוט): "אומרים ישראל לפני הקב"ה: אתה יודע כוחו של יצה"ר שהוא קשה, שהרי כך אמרו חז"ל (קדושין ל:) "קשה יצר הרע שהרי יוצרו קראו רע, שנא' כי יצר לב האדם רע מנעוריו". "אומר להם הקב"ה: היו מסקלין אותו בעוה"ז קמעא קמעא, שנא' סולו סולו המסילה סקלו מאבן, ולעוה"ב אני עוקרו שנא' והסירו את לב האבן מברכס".

37-b

38

R' Leff

The Rabbis relate that the giving of the Torah was so awesome and overwhelming that the Jews actually died, their souls fleeing from them at the sound of G-d's voice (Shabbos 88b). Yet the Midrash relates that when G-d uttered the commandments, they were heard according to the capability of each individual (Tanchuma Buber, Yisro 17). The intensity of what each one heard was customized to his specific ability to receive it.

These two ideas seem contradictory on the surface. But in truth there is no contradiction. Although each one received the Torah commensurate to his potential, this is not referring to their current potential, but rather to their ultimate potential. The gulf between these two levels was so overwhelming that it caused their souls to flee from them.

A person's ultimate level is different from the level he is on. It is so different that it can be overwhelming. During sefirah everyone has a potential level to aspire to. Although it may be far and beyond the level one is currently on, if one does not aspire to reach his ultimate level, he will never even come close.

להכנה רבתי בבחי' מזוקק שבעתים, דהנה איתא בבאר אברהם (פר' וארא) בענין הגאולה מאמ"צ. שבמצרים היו התעבות המדות עד שלא היו אפשר שתהי' הגאולה ע"י זיכוך המדות, ורק בכח האמונה נגאלו, אכן כדי שיוכלו לקבל התורה היו מוכרחים שיהי' גם זיכוך המדות. וכמו שכתב הרמ"י ז"ל שטהרת המדות היא המרכבה להשראת התורה, שרק מי שזיכך כבר מדותיו יכול לקבל את התורה, ע"כ צריכים לעבודת ימי הספירה כהכנה לקבלת לזיכוך המדות זיכוך כתר זיכוך בבחי' מזוקק שבעתים. אמנם גם לאחר כל מה שיהודי מזכך מדותיו, כמה בכלל הוא מסוגל להשיג בעבודתו בזיכוך המדות, ואיך יוכל לבוא בעבודתו שלו לבחי' קבה"ת שהיא כמאחז"ל ביום חתונתו דהיינו דרגה עילאית ביותר בדביקות בה'. וכל' הקדושת לוי (פר' יתרו) שאפילו אם יכין את עצמו כל השנה לא סגי. אכן תשובתו "כמה שמתחדש ומקבל אלהא.

וה"ל בזה מאה"כ עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום, שהוא כנגד זיכוך המדות לפני קבה"ת בבחי' מזוקק שבעתים, אך כ"ז עדיין אינו דין להגיע לבחי' מתן תורה, רק ע"י והקרבתם מנחה חדשה לה'. היא הקבלה להבא להקריב מנחה של (להתחדשות, וכמו שפי' הרה"ק מכרדיטשוב זי"ע במאה"כ ואשא אתכם על כנפי נשרים, ע"פ מה שכתבו הראשונים (עי' רד"ק ישעי' מ) שנקרא נשר ע"ש שמשיר נוצותיו הישנות כשמזדקן ומתחדש בנוצות חדשות, וכדכ' תתחדש כנשר נעוריו (תהלים קג), עד"ז צריך איש יהודי להסיר מעצמו בזה החג

הק' את כל עברו הישן ולהתחדש ככרי' חדשה. וז"ש והקרבתם מנחה חדשה לה'. שעם ישראל יקריב מנחה של התחדשות לה', וכמאמר מרן בב"א זי"ע עה"כ יעזב רשע דרכו, לא שיתקן את דרכו אלא שיעזבנה מכל וכל, כי מה יועיל לו אם רק יכניס תיקונים באותה דרך שהלך בה עד עתה, ועליו לעבור כליל לדרך אחרת, וזו העצה לאיש יהודי שיוכל להשיג בחי' חג השבועות וקבה"ת.

36

האר"י ז"ל

על הפסוק השני ועתה אם שמוע תשמעו בקולי הביא רש"י דברי המכילתא "אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך שכל התחלות קשות". לכאורה, המציאות איננה כך. כל אחד מאתנו יודע שהתחלות חן מאד קלות. תחילת "זמן" לומדים בהתלהבות ובמרץ עצום. ככל שחולפים הימים נהיה יותר ויותר קשה. ההתלהבות פוחתת, המרץ נחלש והקושי גדל והולך. לאדם היתה התעוררות גדולה לתקן דבר שהוא לקוי בו, אם זה חוסר התמדה, או עצלות, או זלזול בתפילה או זלזול בערך הזמן והוא נגש במרץ עצום להשקיע עצמו בהתמדה, או במלחמה נגד העצלות או בכוונה בתפילה או בשמירת הזמן. ההתחלה היא נפלאה, בהצלחה גדולה. לאט לאט דועך המרץ והקושי גדל והולך וכן בכל הענינים, ואיך אמרו חז"ל שרק ההתחלה היא קשה וברבות הימים תגדל העריבות והקושי יפחת וילך?

התרגום מתרגם את המלים ועתה אם שמוע תשמעו בקולי "וכען אם קבלת תקבלן למימרי", וכן תרגם יונתן, וכן הוא לשון רש"י בשם המכילתא "אם עתה תקבלו עליכם".

כתוב כאן, אם כך, דבר נפלא מאד. ההתחלה היא הקבלה! ההתחלה איננה המעשה אלא הקבלה! ומכאן, מה שחז"ל אומרים "שכל ההתחלות קשות" כוונתם על הקבלה! הקושי הוא הקבלה! לקבל על עצמו — זהו הקושי האמיתי. כאשר עוברת עלינו התעוררות דבר מסוים, אנו מיד נוחתים לתחום המעשה, בלי שתקדם קבלה אמיתית — לכן אין פלא שהכל דועך תוך זמן קצר.